

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
της 15ης Ιουλίου 2021¹

Υπόθεση C-123/20

Ferrari SpA
κατά
Mansory Design & Holding GmbH,
WH

[αίτηση του Bundesgerichtshof
(Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα – Κανονισμός (ΕΚ) 6/2002 – Μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα – Εικόνα μέρους προϊόντος (partial design) – Άρθρο 3, στοιχείο α' – Μέρος αποτελούμενο από στοιχεία του αμαξώματος σπορ αυτοκινήτου – Τυπική προϋπόθεση χορήγησης της προστασίας – Γνωστοποίηση στο κοινό – Άρθρο 11, παράγραφος 2 – Δημοσίευση φωτογραφιών στις οποίες φαίνεται ολόκληρο το αυτοκίνητο»

I. Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία) αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα².
2. Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Ferrari SpA και, αφετέρου, της Mansory Design & Holding GmbH (στο εξής: Mansory Design) και του WH, διαχειριστή της εταιρίας αυτής.
3. Η Mansory Design κατασκευάζει και εμπορεύεται κιτ εξαρτημάτων (γνωστά ως body kits ή kits tuning) για εξωτερική μετατροπή της Ferrari 488 GTB, ώστε να ομοιάζει περισσότερο οπτικά με τη Ferrari FXX K (μοντέλο με μεγαλύτερη αίγλη).
4. Η Ferrari άσκησε κατά της Mansory Design και του διαχειριστή της αγωγή περί προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας λόγω αντιγραφής πλειόνων μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, των οποίων ισχυρίζεται ότι είναι δικαιούχος.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Κανονισμός του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ 2002, L 3, σ. 1).

5. Πέραν του ενδιαφέροντος που θα προκαλέσει στους λάτρεις των σπορ αυτοκινήτων, το νομικό ενδιαφέρον της υπό κρίση υποθέσεως έγκειται στο γεγονός ότι το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα που επικαλείται κυρίως η Ferrari δεν αφορά τη συνολική εικόνα της FXX K, αλλά την εικόνα *μέρους του αυτοκινήτου αυτού*, αποτελούμενου από ορισμένα στοιχεία του αμαξώματός του. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί για πρώτη φορά επί του ζητήματος των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η εικόνα μέρους προϊόντος –ή partial design (μερικού σχεδίου)– μπορεί να προστατεύεται ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

6. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να διευκρινιστεί, *αφενός*, αν, βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, προκειμένου να τύχει τέτοιας προστασίας, η εικόνα μέρους προϊόντος πρέπει να αποτελεί αντικείμενο ειδικής γνωστοποίησης ή αν η γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος του προϊόντος στο σύνολό του είναι συναφώς επαρκής. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η Ferrari δημοσίευσε απλώς φωτογραφίες του μοντέλου της FXX K, δημοσίευση η οποία, κατά την εταιρία αυτή, επέχει επίσης θέση γνωστοποίησης του σχεδίου ή υποδείγματος των στοιχείων αμαξώματος, επί του οποίου διεκδικείται προστασία.

7. *Αφετέρου*, πρέπει να διευκρινιστεί αν η εικόνα μέρους του προϊόντος, για να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο χωριστού κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, άλλου από εκείνο βάσει του οποίου προστατεύεται, ενδεχομένως, η εικόνα του προϊόντος αυτού στο σύνολό του, πρέπει να εμφανίζει μορφολογική αυτοτέλεια σε σχέση με τη συνολική μορφή. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, προσήφθη στη Ferrari ότι διεκδίκησε δικαίωμα σχεδίου ή υποδείγματος επί ενός μέρους της FXX K το οποίο είχε οριοθετηθεί αυθαιρέτως.

8. Στις παρούσες προτάσεις θα εξηγήσω, *αφενός*, ότι, κατά τη γνώμη μου, η γνωστοποίηση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, του σχεδίου ή υποδείγματος ολόκληρου του προϊόντος συνεπάγεται επίσης τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος, εφόσον το τελευταίο αυτό σχέδιο ή υπόδειγμα είναι σαφώς προσδιορίσιμο κατά τη γνωστοποίηση. *Αφετέρου*, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους, κατά τη γνώμη μου, η εικόνα μέρους προϊόντος μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, χωριστού από εκείνο που, ενδεχομένως, προστατεύει την εικόνα του προϊόντος στο σύνολό του, εφόσον συμφώνως προς τον ίδιο τον ορισμό του «σχεδίου ή υποδείγματος» στο άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, οριοθετείται από ιδιαίτερες γραμμές, περιγράμματα, χρώματα, σχήματα ή υφή που την καθιστούν προσδιορίσιμη ως τέτοια.

II. Το νομικό πλαίσιο

9. Οι αιτιολογικές σκέψεις 16, 17, 21 και 25 του κανονισμού 6/2002 έχουν ως εξής:

«(16) Μερικοί από [τους βιομηχανικούς κλάδους της Ένωσης] παράγουν μεγάλο αριθμό σχεδίων και υποδειγμάτων για προϊόντα που συχνά έχουν σύντομη ζωή στην αγορά, για τα οποία η προστασία χωρίς την υποχρεωτική τήρηση των διατυπώσεων καταχώρισης είναι πλεονέκτημα και η διάρκεια προστασίας μικρότερης σημασίας. Αντίθετα, υπάρχουν κλάδοι οι οποίοι εκτιμούν τα πλεονεκτήματα της καταχώρισης λόγω του υψηλότερου βαθμού ασφάλειας δικαίου που παρέχει και ζητούν να απολαύουν προστασίας μεγαλύτερης διάρκειας, ανάλογης με την προβλεπόμενη διάρκεια ζωής των προϊόντων τους στην αγορά.

- (17) Η κατάσταση αυτή απαιτεί δύο μορφές προστασίας, ήτοι προστασία για ένα βραχυπρόθεσμο μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα και προστασία για ένα άλλο μακροπρόθεσμο καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα.

[...]

- (21) Η αποκλειστική φύση του δικαιώματος το οποίο απορρέει από το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ανταποκρίνεται στην ανάγκη μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου. Αντιθέτως, το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα πρέπει να συνιστά δικαίωμα μόνο για την αποφυγή της αντιγραφής. Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να επεκτείνεται η προστασία σε προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται σχέδια ή υποδείγματα απορρέοντα από σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί ανεξάρτητη σύλληψη δεύτερου δημιουργού. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει επίσης να επεκτείνεται στο εμπόριο προϊόντων στα οποία εφαρμόζονται σχέδια ή υποδείγματα που αποτελούν προϊόν παράβασης.

[...]

- (25) Οι κλάδοι της βιομηχανίας που παράγουν μεγάλο αριθμό ενδεχομένως βραχύβιων σχεδίων και υποδειγμάτων μέσα σε σύντομα χρονικά διαστήματα, από τα οποία ενδεχομένως μόνο μερικά διατίθενται στο εμπόριο, θα θεωρήσουν προσφορότερη τη χρήση μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων. [...]»

10. Το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα», ορίζει στην παράγραφο 2, στοιχείο α', τα εξής:

«Τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα προστατεύονται:

- α) ως “μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα”, εάν έχουν [γνωστοποιηθεί] στο κοινό, υπό τους όρους που προβλέπει ο παρών κανονισμός[.]»

11. Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

- α) “σχέδιο ή υπόδειγμα”: η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει,
- β) “προϊόν”: κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξαρτημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο προϊόν, της συσκευασίας και της παρουσίασης, των γραφικών συμβόλων και των τυπογραφικών στοιχείων, αποκλεισμένων όμως των προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή,
- γ) “σύνθετο προϊόν”: το προϊόν που αποτελείται από πολλά συστατικά δυνάμενα να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος.»

12. Το άρθρο 4 του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προϋποθέσεις προστασίας», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Το σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα.

2. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος λογίζεται ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα μόνο εάν:

α) το συστατικό, αφού ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν, παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος, και

β) τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού πληρούν, αυτά καθαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα.»

13. Το άρθρο 6 του κανονισμού 6/2002, με τίτλο «Ατομικός χαρακτήρας», ορίζει τα εξής:

«1. Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι παρουσιάζει ατομικό χαρακτήρα εάν η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο καταναλωτή διαφέρει από τη συνολική εντύπωση που προκαλεί στον εν λόγω καταναλωτή κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει [γνωστοποιηθεί] στο κοινό:

α) στην περίπτωση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή το υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται προστασία [γνωστοποιήθηκε] για πρώτη φορά στο κοινό,

[...]».

14. Το άρθρο 11 του κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Διάρκεια προστασίας του μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος», προβλέπει τα εξής:

«1. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που πληροί τις προϋποθέσεις του τμήματος 1 προστατεύεται ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα επί μία τριετία που αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία [γνωστοποιήθηκε] για πρώτη φορά στο κοινό εντός της [Ένωσης].

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, θεωρείται ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα [γνωστοποιήθηκε] στο κοινό εντός της [Ένωσης] εάν δημοσιεύθηκε, εκτέθηκε, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, έτσι ώστε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, τα γεγονότα αυτά θα μπορούσαν ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της [Ένωσης]. Ωστόσο, δεν θεωρείται ότι το σχέδιο ή το υπόδειγμα έχει [γνωστοποιηθεί] στο κοινό μόνο και μόνο επειδή [γνωστοποιήθηκε] σε τρίτον με τη ρητή ή σιωπηρή προϋπόθεση να παραμείνει απόρρητο.»

15. Κατά το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα που παρέχει το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα»:

«1. Το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στο δικαιούχο του δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και δικαίωμα να απαγορεύει σε οιονδήποτε τρίτο τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. Κατά την έννοια της παρούσας διατάξεως, ως χρήση νοείται ιδίως η κατασκευή, προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η χρήση προϊόντος στο

οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.

2. Το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα απαγόρευσης των πράξεων της παραγράφου 1, μόνον εάν η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος.

Δεν θεωρείται ότι η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, εάν το αντίγραφο προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία δημιουργού για τον οποίο εύλογο είναι να θεωρείται ότι δεν γνώριζε το σχέδιο ή το υπόδειγμα το οποίο ο δικαιούχος [γνωστοποίησε] στο κοινό.

[...]»

III. Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

16. Η Ferrari, η οποία έχει την έδρα της στην Ιταλία, κατασκευάζει αυτοκίνητα αγώνων ταχύτητας και спор αυτοκίνητα. Το ακριβότερο μοντέλο της, το FXX K, δεν προορίζεται για χρήση στο δημόσιο οδικό δίκτυο, αλλά για οδήγηση αποκλειστικά και μόνο σε αγωνιστικές πίστες.

17. Τα «αποκαλυπτήρια» της Ferrari FXX K στο κοινό έγιναν με δελτίο τύπου στις 2 Δεκεμβρίου 2014. Το δελτίο Τύπου περιείχε τις δύο ακόλουθες φωτογραφίες της πλαϊνής και της εμπρόσθιας όψης του οχήματος:

18. Η Ferrari FXX K, η οποία κυκλοφορεί σε περιορισμένη έκδοση, διατίθεται σε δύο παραλλαγές, που διαφέρουν οπτικώς μόνον ως προς το χρώμα του «V» που σχηματίζεται στο κάλυμμα του κινητήρα. Στην πρώτη παραλλαγή, η οποία απεικονίζεται στις ως άνω φωτογραφίες, το «V» είναι μαύρου χρώματος, με εξαίρεση την κάτω αιχμή του, η οποία είναι βαμμένη στο βασικό χρώμα του οχήματος. Στη δεύτερη παραλλαγή, το «V» είναι εξ ολοκλήρου μαύρου χρώματος.

19. Η Mansory Design, της οποίας διαχειριστής είναι ο WH, είναι επιχείρηση μετατροπών πολυτελών αυτοκινήτων. Τόσο η Mansory Design όσο και ο WH είναι εγκατεστημένοι στη Γερμανία. Από το 2016, η εταιρία αυτή κατασκευάζει κιτ εξαρτημάτων για εξωτερική μετατροπή της Ferrari 488 GTB (μοντέλου μαζικής παραγωγής, το οποίο προορίζεται για οδήγηση στο οδικό δίκτυο και κυκλοφορεί στην αγορά από το 2015), ώστε να ομοιάζει περισσότερο με τη Ferrari FXX K.

20. Ειδικότερα, η Mansory Design διαθέτει προς πώληση διάφορα κιτ αμαξώματος για εξωτερική μετατροπή της Ferrari 488 GTB: «εμπρόσθιο κιτ», «οπίσθιο κιτ», «πλαϊνό κιτ», «ανοιγόμενη οροφή» και «πίσω φτερό». Επιπλέον, διαθέτει προς πώληση δύο παραλλαγές του «εμπρόσθιου κιτ» οι οποίες αντιστοιχούν στις δύο παραλλαγές της Ferrari FXX K: στην πρώτη παραλλαγή, το «V» στο κάλυμμα κινητήρα είναι μαύρου χρώματος, με εξαίρεση την κάτω αιχμή του, ενώ στη δεύτερη παραλλαγή είναι εξ ολοκλήρου μαύρου χρώματος.

21. Σε περίπτωση ολοκληρωτικής μετατροπής της Ferrari 488 GTB, αντικαθίσταται μεγάλο μέρος των εμφανών τμημάτων του αμαξώματος. Τον Μάρτιο του 2016, στο πλαίσιο της διεθνούς έκθεσης αυτοκινήτου της Γενεύης (Ελβετία), η Mansory Design παρουσίασε ένα όχημα με την ονομασία Mansory Siracusa 4XX, το οποίο είχε υποστεί τέτοια μετατροπή.

22. Η Ferrari θεωρεί ότι η εμπορία αυτών των κιτ αμαξώματος εκ μέρους της Mansory Design συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων επί ενός ή περισσότερων μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων των οποίων ισχυρίζεται ότι είναι δικαιούχος.

23. Η Ferrari υποστήριξε ότι η εμπορία των «εμπρόσθιων κιτ» συνιστά προσβολή ενός πρώτου μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο αφορά την εικόνα του μέρους του μοντέλου της FXX K που αποτελείται από το στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα, το στοιχείο το οποίο προεξέχει, σαν πτερύγιο, στο μέσον του πρώτου στοιχείου και κατά μήκος αυτού (strake), το εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα και είναι ενσωματωμένο στον προφυλακτήρα, και τον κατακόρυφο συνδετικό κορμό στη μέση, ο οποίος ενώνει το εμπρόσθιο spoiler και το κάλυμμα κινητήρα. Το μέρος αυτό νοείται ως ενιαίο σύνολο το οποίο καθορίζει τα «χαρακτηριστικά του προσώπου» του οχήματος αυτού και παραπέμπει συνειρμικά σε αεροσκάφος ή σε όχημα της φόρμουλα 1. Κατά την άποψη της Ferrari, το επίμαχο μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα δημιουργήθηκε κατά τον χρόνο δημοσίευσης του δελτίου Τύπου της 2ας Δεκεμβρίου 2014.

24. Επικουρικώς, η Ferrari υποστήριξε ότι η Mansory Design προσέβαλε, μέσω της εμπορίας των «εμπρόσθιων κιτ», τα δικαιώματά της επί ενός δεύτερου μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, το οποίο συνίσταται στο εμπρόσθιο spoiler δύο στρωμάτων και δημιουργήθηκε κατά τον χρόνο δημοσίευσης του ως άνω ανακοινωθέντος Τύπου ή, το αργότερο, κατά τον χρόνο της πρώτης δημόσιας προβολής της ταινίας με τίτλο *Ferrari FXX K – The Making Of*, στις 3 Απριλίου 2015.

25. Όπως επικουρικώς, η Ferrari θεμελίωσε την αγωγή της και σε ένα τρίτο μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα που αφορά την όλη όψη του αμαξώματος της Ferrari FXX K, όπως εμφανίζεται σε λοξή θέση σε άλλη φωτογραφία η οποία περιεχόταν επίσης στο δελτίο Τύπου της 2ας Δεκεμβρίου 2014.

26. Η Ferrari επικαλέστηκε επίσης, όσον αφορά τα κιτ αμαξώματος που διατίθενται προς πώληση στο έδαφος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, δικαιώματα αντλούμενα από την προστασία κατά των απομιμήσεων, δυνάμει του δικαίου περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

27. Η Ferrari ζήτησε πρωτοδίκως να διαταχθεί η άρση της προσβολής, σε σχέση με την κατασκευή, την πώληση, τη διάθεση στην αγορά, την εισαγωγή και την εξαγωγή, τη χρήση και την κατοχή των επίδικων εξαρτημάτων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, προβάλλοντας πλείονα παρεπόμενα αιτήματα (απόδοση λογαριασμών, απόσυρση και καταστροφή των προϊόντων, αποκατάσταση ζημιών). Το Landgericht (πρωτοδικείο, Γερμανία) απέρριψε το σύνολο των αιτημάτων αυτών.

28. Ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, η Ferrari διαπίστωσε ότι τα αιτήματα περί άρσης της προσβολής καθώς και περί απόσυρσης και καταστροφής των προϊόντων, στον βαθμό που βασίζονταν σε δικαιώματα παρεχόμενα από τα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα τα οποία επικαλέστηκε, είχαν καταστεί άνευ αντικειμένου, λόγω της λήξης, στις 3 Δεκεμβρίου 2017, της ισχύος των επίμαχων δικαιωμάτων³. Αντιθέτως, η Ferrari ενέμεινε στα αιτήματά της τα οποία αφορούσαν, ειδικότερα, την αποκατάσταση της ζημίας της.

29. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την έφεση της Ferrari. Έκρινε, μεταξύ άλλων, αβάσιμα τα αιτήματα που προέβαλε η εταιρία αυτή επικαλούμενη τα φερόμενα ως μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα. Κατά το εφετείο, το πρώτο προβαλλόμενο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το οποίο αφορά το μέρος της Ferrari FXX K που περιγράφηκε στο σημείο 23 των παρουσών προτάσεων, είναι ανυπόστατο, δεδομένου ότι η Ferrari δεν απέδειξε ότι πληρούνταν η ελάχιστη απαίτηση της ύπαρξης «μορφολογικής αυτοτέλειας και συνοχής». Η εταιρία αναφέρθηκε απλώς και μόνο σε ένα μέρος του οχήματος το οποίο οριοθέτησε αυθαίρετως. Το δεύτερο προβαλλόμενο από τη Ferrari κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το οποίο αφορά την εικόνα του εμπρόσθιου spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα, είναι επίσης ανυπόστατο, καθώς ούτε αυτό πληροί την προϋπόθεση της «μορφολογικής συνοχής». Το τρίτο σχέδιο ή υπόδειγμα, το οποίο αφορά την όλη όψη του αμαξώματος της Ferrari FXX K, υφίσταται μεν όντως, πλην όμως, κατά την εκτίμηση του εφετείου, δεν συντρέχει περίπτωση προσβολής των σχετικών δικαιωμάτων από τη Mansory Design.

30. Εν συνεχεία, η Ferrari άσκησε αναίρεση, η οποία κρίθηκε παραδεκτή από το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο). Το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι η έκβαση της αιτήσεως αναίρέσεως όσον αφορά τα αιτήματα τα οποία βασίζονται σε προσβολή των δικαιωμάτων που φέρονται να παρέχουν τα προβαλλόμενα από τη Ferrari μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα εξαρτάται από την ερμηνεία του κανονισμού 6/2002.

31. Ειδικότερα, πρέπει να αποσαφηνιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η εικόνα μέρους προϊόντος μπορεί, δυνάμει του κανονισμού αυτού, να τύχει προστασίας ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

32. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, *αφενός*, αν η γνωστοποίηση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, της εικόνας του προϊόντος στο σύνολό του επέχει επίσης θέση γνωστοποίησης των σχεδίων ή υποδειγμάτων των μερών του προϊόντος αυτού.

33. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, *αφετέρου*, αν, προκειμένου να μπορεί να συνιστά χωριστό σχέδιο ή υπόδειγμα, άλλο από εκείνο που αφορά το προϊόν στο σύνολό του, η εικόνα μέρους του προϊόντος πρέπει να εμφανίζει, όπως έκρινε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή», ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί ότι η εικόνα του μέρους αυτού δεν «χάνεται» ολοκληρωτικά μέσα σε εκείνη του προϊόντος, αλλά προκαλεί, αντιθέτως, αυτοτελή σφαιρική εντύπωση ανεξάρτητη της συνολικής μορφής.

³ Βλ., συναφώς, άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, όπως παρατέθηκε στο σημείο 14 των παρουσών προτάσεων.

34. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί, λόγω της γνωστοποίησης της συνολικής εικόνας ενός προϊόντος, να γίνει δεκτό ότι υφίστανται μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα επί επιμέρους εξαρτημάτων του προϊόντος δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 6/2002;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Ποιο νομικό κριτήριο πρέπει να εφαρμοστεί κατά την εξέταση του ατομικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 για την εκτίμηση της συνολικής εντύπωσης στην περίπτωση συστατικού προϊόντος, το οποίο –όπως το εξάρτημα του αμαξώματος ενός οχήματος– ενσωματώνεται σε σύνθετο προϊόν; Είναι, ειδικότερα, κρίσιμο εάν η εικόνα του συστατικού όπως την αντιλαμβάνεται ο ενημερωμένος καταναλωτής δεν “χάνεται” ολοκληρωτικά μέσα στην εικόνα του σύνθετου προϊόντος, αλλά εμφανίζει αντιθέτως, από μορφολογικής απόψεως, τέτοια αυτοτέλεια και συνοχή ώστε να μπορεί να δημιουργήσει μια συνολική αισθητική εντύπωση ανεξάρτητη της συνολικής μορφής;»

35. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, με ημερομηνία 30 Ιανουαρίου 2020, πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 4 Μαρτίου του ίδιου έτους. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Ferrari, η Mansory Design, η Τσεχική, η Ιταλική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι ίδιοι μετέχοντες στη διαδικασία απάντησαν επίσης εγγράφως στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο στις 15 Ιανουαρίου 2021.

IV. Ανάλυση

36. Όπως ορίζεται στο άρθρο του 1, ο κανονισμός 6/2002 προβλέπει δύο κατηγορίες ενιαίων τίτλων προστασίας: το «καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα» και το «μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα». Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις χορήγησης της προστασίας είναι ίδιες για αμφοτέρους τους τίτλους αυτούς. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, το σχέδιο ή υπόδειγμα πρέπει να είναι «νέο» και να έχει «ατομικό χαρακτήρα». Αντιθέτως, διαφέρουν οι τυπικές προϋποθέσεις που ισχύουν για καθέναν από τους τίτλους. Η απόκτηση «καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος» απαιτεί, εξ ορισμού, την κατάθεση αιτήσεως καταχώρισης. Αντιθέτως, ένα σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί να προστατεύεται ως «μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα» εφόσον έχει γνωστοποιηθεί στο κοινό σύμφωνα με τους τρόπους που προβλέπονται στο άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού⁴.

37. Εν προκειμένω, στο πλαίσιο της αγωγής λόγω προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας την οποία άσκησε κατά της Mansory Design και του WH, η Ferrari διεκδικεί την προστασία πλειόνων *μη καταχωρισμένων* κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων. Όπως επισήμανα στην εισαγωγή των παρούσων προτάσεων, η ιδιαιτερότητα της υπό κρίση υπόθεσης έγκειται στο γεγονός ότι η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης διεκδικεί, μεταξύ άλλων⁵, την προστασία

⁴ Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 6/2002.

⁵ Στις παρούσες προτάσεις, θα λάβω ως πραγματική βάση για την ανάλυσή μου το σχέδιο ή υπόδειγμα που διεκδικεί κυρίως η Ferrari προς στήριξη των αιτημάτων της, αφήνοντας κατά μέρος, εκτός εάν απαιτείται να μνημονευθούν, τα σχέδια ή υποδείγματα τα οποία η εταιρία αυτή επικαλέστηκε επικουρικός και όλως επικουρικός.

κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος επί της εικόνας μέρους της Ferrari FXX K, το οποίο αποτελείται από πλείονα στοιχεία του αμαξώματος –ήτοι, όπως προεκτέθηκε, το στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα, το στοιχείο το οποίο προεξέχει, σαν πτερύγιο, στο μέσον του πρώτου στοιχείου και κατά μήκος αυτού («strake»), το εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα και ενσωματώνεται στον προφυλακτήρα, και τον κατακόρυφο συνδετικό κορμό στη μέση ο οποίος ενώνει το εμπρόσθιο spoiler και το κάλυμμα κινητήρα⁶. Επομένως, η Ferrari υποστηρίζει ότι κατέχει δικαιώματα επί αυτού που αποκαλείται κοινώς «partial design» (μερικό σχέδιο).

38. Όπως τονίζει το αιτούν δικαστήριο, δεν χωρεί αμφιβολία ότι, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 6/2002, η εικόνα μέρους μόνον προϊόντος μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να αποτελέσει αντικείμενο μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

39. Συγκεκριμένα, το «σχέδιο ή υπόδειγμα» που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιου τίτλου ορίζεται στο άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002 ως «η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει» (η υπογράμμιση δική μου).

40. Πάντως, αφενός, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 36 των παρουσών προτάσεων, η εικόνα μέρους προϊόντος, για να μπορεί να προστατευθεί ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, πρέπει να έχει γνωστοποιηθεί στο κοινό, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002.

41. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, όμως, η Ferrari δημοσίευσε απλώς και μόνο φωτογραφίες της Ferrari FXX K⁷, στις οποίες φαινόταν ολόκληρο το αυτοκίνητο. Επομένως, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, προκειμένου να πληρούνται η προβλεπόμενη στο άρθρο 11 προϋπόθεση γνωστοποίησης, η εταιρία αυτή έπρεπε να είχε προβεί σε *χωριστή γνωστοποίηση* του σχεδίου ή υποδείγματος του μέρους του αμαξώματος του οποίου την προστασία διεκδικεί. Θα εκθέσω στην ενότητα Α τους λόγους για τους οποίους δεν ισχύει, κατ' εμέ, κάτι τέτοιο.

42. *Αφετέρου*, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, προκειμένου να μπορέσει να αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, η εικόνα μέρους προϊόντος πρέπει να εμφανίζει «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή» σε σχέση με τη συνολική εικόνα του προϊόντος. Εν ολίγοις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η δυνατότητα του δημιουργού να χωρίζει την εικόνα του προϊόντος του σε περισσότερα μέρη, καθένα εκ των οποίων τυγχάνει αυτοτελούς προστασίας, πρέπει να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς. Θα εξετάσω το λεπτό αυτό ζήτημα στην ενότητα Β.

43. Εντούτοις, προηγουμένως, πρέπει να αποσαφηνίσω ένα ακόμη ζήτημα. Μολονότι, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα και στο σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο αναφέρθηκε στον όρο «μέρος προϊόντος», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε επίσης ότι τα επίδικα στην υπόθεση της κύριας δίκης στοιχεία του αμαξώματος της Ferrari FXX K συνιστούν «συστατικά σύνθετου προϊόντος» κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

⁶ Βλ. σημείο 23 των παρουσών προτάσεων.

⁷ Βλ. σημείο 17 των παρουσών προτάσεων.

44. Υπενθυμίζεται ότι, στην απόφαση *Acacia* και *D'Amato*⁸, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, ελλείπει ορισμού στον κανονισμό 6/2002, η έννοια «συστατικά σύνθετου προϊόντος» αφορά πλείονα συστατικά που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα και μπορούν να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος, ελλείψει των οποίων το σύνθετο προϊόν δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κανονικά.

45. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ζάντα αυτοκινήτου πρέπει να χαρακτηριστεί ως «συστατικό σύνθετου προϊόντος», καθότι αποτελεί τμήμα του αυτοκινήτου ως σύνθετου προϊόντος, χωρίς την οποία το προϊόν αυτό δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατά τη συνήθη χρήση του⁹.

46. Ομοίως, κατά τη γνώμη μου, στοιχεία του αμαξώματος πρέπει να χαρακτηριστούν ως «συστατικά σύνθετου προϊόντος» εάν, αφενός, τα στοιχεία αυτά μπορούν να αντικατασταθούν και, αφετέρου, η παρουσία τους είναι αναγκαία για τη συνήθη χρήση του οικείου αυτοκινήτου.

47. Εντούτοις, η Ferrari αμφισβήτησε τον χαρακτηρισμό των ως άνω στοιχείων ως «συστατικών», κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', και του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, ισχυριζόμενη ότι τα στοιχεία του αμαξώματος τα οποία αφορούν τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης σχέδια ή υποδείγματα δεν πληρούν τα κριτήρια αυτά.

48. Βεβαίως, δεν απόκειται στο Δικαστήριο να επιλύσει το ζήτημα αυτό, το οποίο αφορά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Το αιτούν δικαστήριο είναι εκείνο που θα πρέπει, ενδεχομένως, να προβεί στον σχετικό έλεγχο.

49. Εντούτοις, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Δικαστηρίου, οι διάδικοι και οι παρεμβαίνοντες συμφώνησαν ότι η απάντηση στο ζήτημα αυτό δεν έχει καθοριστική σημασία προκειμένου να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα τα οποία υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

50. Συγκεκριμένα, όπως παρατηρούν, κατ' ουσίαν, η Ferrari και η Πολωνική Κυβέρνηση, το «σχέδιο ή υπόδειγμα» κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002 μπορεί να συνίσταται στην εικόνα ολόκληρου προϊόντος ή μέρους προϊόντος, το οποίο μπορεί να είναι συστατικό σύνθετου προϊόντος, ακόμη δε και τμήμα τέτοιου συστατικού.

51. Κατ' εμέ, όμως, το στοιχείο το οποίο έχει σημασία για τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στην υπό κρίση υπόθεση είναι ότι η Ferrari επικαλείται την εικόνα «μέρους προϊόντος» ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα. Αντιθέτως, το αν το προϊόν αυτό είναι «σύνθετο» και το αν το επίμαχο μέρος αποτελείται ή όχι από στοιχεία που ανταποκρίνονται στον ορισμό των «συστατικών» σύνθετου προϊόντος δεν έχει αποφασιστικό χαρακτήρα προκειμένου να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα. Επομένως, εν συνεχεία, θα εστιάσω κυρίως στις έννοιες του «προϊόντος» και του «μέρους προϊόντος».

⁸ Απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017 (C-397/16 και C-435/16, EU:C:2017:992, σκέψη 65).

⁹ Βλ. απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, *Acacia* και *D'Amato* (C-397/16 και C-435/16, EU:C:2017:992, σκέψη 66).

A. Επί της γνωστοποίησης στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, των σχεδίων ή υποδειγμάτων που αφορούν μέρη προϊόντος (πρώτο προδικαστικό ερώτημα)

52. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η γνωστοποίηση στο κοινό του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος, όπως της εικόνας αυτοκινήτου, μπορεί να συνεπάγεται επίσης τη γνωστοποίηση στο κοινό του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού, όπως της εικόνας ορισμένων στοιχείων του αμαξώματος του αυτοκινήτου, και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο.

53. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι, δημοσιεύοντας δύο φωτογραφίες στις οποίες φαινόταν ολόκληρο το μοντέλο της FXX K, η Ferrari γνωστοποίησε στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, το σχέδιο ή υπόδειγμα του αυτοκινήτου αυτού στο σύνολό του. Επομένως, οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής πληρούνται όσον αφορά το συγκεκριμένο σχέδιο ή υπόδειγμα¹⁰.

54. Εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να συνεπάγεται προστασία μόνον ως προς το συνολικό σχέδιο ή υπόδειγμα της FXX K. Δεν επέχει θέση γνωστοποίησης των σχεδίων ή υποδειγμάτων των μερών που συνθέτουν το αυτοκίνητο. Κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, την οποία συμμερίζονται η Mansory Design, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, προκειμένου να προστατεύεται η ίδια η εικόνα μέρους του προϊόντος ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο *χωριστής γνωστοποίησης*. Κατ' αυτούς, η ως άνω ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 διαφυλάσσει την ασφάλεια δικαίου παρέχοντας στο κοινό, και ιδίως στους οικονομικούς φορείς, τη δυνατότητα να γνωρίζουν ευχερώς και επακριβώς, βάσει των εικόνων που δημοσιοποιεί ο δικαιούχος, ποιο είναι το αντικείμενο της προστασίας την οποία αυτός διεκδικεί.

55. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, η Ferrari όφειλε, στην πράξη, να δημοσιεύσει, πέραν των φωτογραφιών ολόκληρης της FXX K, μία ή πλείονες εικόνες επικεντρωμένες ειδικώς σε εκείνο το μέρος του αυτοκινήτου του οποίου την προστασία διεκδικεί ως μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος ή να χρησιμοποιήσει, επί των φωτογραφιών αυτών, σημάδια ή ενδείξεις που θα καθιστούσαν ευχερώς προσδιορίσιμο το σχετικό σχέδιο ή υπόδειγμα, όπως χρώματα, αντιθέσεις, βέλη ή και γραμμές για την οριοθέτηση των επίδικων στοιχείων.

56. Δεν συμφωνώ με τη συγκεκριμένη ερμηνεία. Αντιθέτως συμμερίζομαι την άποψη της Ferrari και της Τσεχικής και της Ιταλικής Κυβερνήσεως ότι η γνωστοποίηση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος μπορεί επίσης να συνεπάγεται τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού. Με άλλα λόγια, η χωριστή γνωστοποίηση δεν είναι, σε κάθε περίπτωση, προαπαιτούμενο προκειμένου να μπορεί να τύχει προστασίας, ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το σχέδιο ή υπόδειγμα του μέρους αυτού.

57. Συναφώς, παρατηρώ, *κατά πρώτον*, ότι το άρθρο 11 του κανονισμού 6/2002 δεν περιέχει κανέναν ειδικό κανόνα όσον αφορά τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους προϊόντος.

¹⁰ Ειδικότερα, γίνεται δεκτό ως αποδεδειγμένο το γεγονός ότι οι ειδικευμένοι κύκλοι μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση της δημοσίευσης των σχετικών φωτογραφιών.

58. Ειδικότερα, το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει ενιαίο κριτήριο για τη διαπίστωση της ύπαρξης γνωστοποίησης στο κοινό, το οποίο ισχύει για όλα τα σχέδια ή υποδείγματα (ανεξαρτήτως του αν εφαρμόζονται ή ενσωματώνονται σε προϊόντα ή μέρη προϊόντος), ήτοι το αν «δημοσιεύθηκε, εκτέθηκε, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, έτσι ώστε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, τα γεγονότα αυτά θα μπορούσαν ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου».

59. Επομένως, όπως ορθώς επισήμαναν η Ferrari και η Τσεχική και η Ιταλική Κυβέρνηση, το γράμμα της διατάξεως αυτής δεν επιβάλλει ειδική γνωστοποίηση για τα σχέδια ή υποδείγματα μερών προϊόντος. Κανένα στοιχείο του γράμματος της διατάξεως αυτής δεν συνηγορεί υπέρ του αποκλεισμού της δυνατότητας να συνεπάγεται η δημοσίευση της ίδιας εικόνας τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος στο σύνολό του και τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος των μερών που το συνθέτουν. Εάν, όμως, ήταν αυτή η βούλησή του, ο νομοθέτης της Ένωσης θα μπορούσε να είχε προβλέψει ρητώς σχετική προϋπόθεση.

60. Κατά δεύτερον, από το ίδιο άρθρο 11, παράγραφος 2, προκύπτει ότι σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι δημοσιοποιείται όταν γνωστοποιείται στο κοινό μέσω γεγονότων τα οποία μπορούν, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, «ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους»¹¹ του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της Ένωσης. Επομένως, το ζήτημα είναι, κατ' ουσίαν, αν αυτοί οι ειδικευμένοι κύκλοι μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος¹².

61. Κατά τη γνώμη μου, υπό ορισμένες περιστάσεις, οι ειδικευμένοι κύκλοι μπορούν ευλόγως να λάβουν γνώση της εικόνας μέρους προϊόντος όταν καθίσταται γνωστή η συνολική εικόνα του προϊόντος αυτού, όπως υποστήριξε η Ferrari.

62. Οι περιστάσεις της διαφοράς της κύριας δίκης αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα. Υπενθυμίζεται ότι η πράξη γνωστοποίησης την οποία επικαλείται η Ferrari συνίσταται στη δημοσίευση δύο φωτογραφιών της FXX K, περιλαμβανομένης της εμπρόσθιας όψης του οχήματος¹³. Η τελευταία αυτή φωτογραφία αναδεικνύει, μεταξύ άλλων, την εικόνα του καλύμματος κινητήρα, καθώς και του εμπρόσθιου spoiler του αυτοκινήτου αυτού.

63. Ως εκ τούτου, και με την επιφύλαξη της εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου, θεωρώ ότι, μέσω της δημοσίευσης της σχετικής φωτογραφίας¹⁴, οι ειδικευμένοι κύκλοι μπόρεσαν ευλόγως να λάβουν γνώση του σχεδίου ή υποδείγματος του μέρους του οποίου την προστασία διεκδικεί η Ferrari – περιλαμβανομένου του στοιχείου σε σχήμα «V» στο μεσαίο εμπρόσθιο τμήμα του καλύμματος κινητήρα της Ferrari FXX K. Ομοίως, χάρη στη δημοσίευση της πλαϊνής όψης του αυτοκινήτου, μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση, για παράδειγμα, του σχεδίου ή υποδείγματος των ζαντών των τροχών του εν λόγω αυτοκινήτου.

¹¹ Βλ., όσον αφορά την έννοια «ειδικευμένοι κύκλοι», απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, H. Gautzsch Großhandel (C-479/12, EU:C:2014:75, σκέψεις 27 έως 30).

¹² Συγκεκριμένα, παρότι το γράμμα του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 αναφέρεται στο αν η πράξη γνωστοποίησης (δημοσίευση, έκθεση κ.λπ.) μπορούσε ευλόγως να καταστεί γνωστή στους ειδικευμένους κύκλους, φρονώ ότι το κριτήριο αυτό αφορά, ευρύτερα, το ζήτημα αν οι κύκλοι αυτοί μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος. Πρβλ. απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, H. Gautzsch Großhandel (C-479/12, EU:C:2014:75, σκέψεις 25 και 29).

¹³ Βλ. σημείο 17 των παρουσών προτάσεων.

¹⁴ Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι δεν αμφισβητείται ότι οι ειδικευμένοι κύκλοι μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση της δημοσίευσης αυτής (βλ. υποσημείωση 10 των παρουσών προτάσεων).

64. Βεβαίως, όπως επισήμανε η Τσεχική Κυβέρνηση, προκειμένου η γνωστοποίηση στο κοινό του σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος στο σύνολό του να συνεπάγεται τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού, επιβάλλεται να είναι η εικόνα του μέρους αυτού *σαφώς προσδιορίσιμη* κατά την πράξη γνωστοποίησης¹⁵. Άλλως, οι ειδικευμένοι κύκλοι δεν μπορούν ευλόγως να λάβουν γνώση του με την ευκαιρία αυτή, όπως απαιτεί το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002.

65. Με άλλα λόγια, όταν, όπως εν προκειμένω, η πράξη γνωστοποίησης συνίσταται στη δημοσίευση φωτογραφίας προϊόντος, τα χαρακτηριστικά του σχεδίου ή υποδείγματος του μέρους του οποίου διεκδικείται η προστασία –όπως οι γραμμές, τα περιγράμματα, τα χρώματα κ.λπ. αυτού¹⁶– πρέπει να είναι *ευκρινώς ορατά* στη φωτογραφία αυτή.

66. Είναι, για παράδειγμα, πρόδηλο ότι η δημοσίευση εικόνας του οπίσθιου μέρους της Ferrari FXX K δεν θα συνεπαγόταν τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος του στοιχείου σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα του αυτοκινήτου αυτού. Ομοίως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν υφίσταται γνωστοποίηση όταν οι ειδικευμένοι κύκλοι αδυνατούν να προσδιορίσουν σαφώς την εικόνα του επίμαχου μέρους στη δημοσιευθείσα φωτογραφία, παραδείγματος χάριν, διότι η αναπαραγωγή είναι πολύ μικρού μεγέθους ή κακής ποιότητας ή το μέρος αποκρύπτεται εν μέρει από άλλο στοιχείο.

67. Στην πραγματικότητα αυτό δεν είναι κάτι πρωτότυπο, στο μέτρο που η προαναφερθείσα απαίτηση σαφήνειας ισχύει, κατά τη γνώμη μου, για τη γνωστοποίηση *κάθε* σχεδίου ή υποδείγματος, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για μη σύνθετο προϊόν, σύνθετο προϊόν ή μέρος προϊόντος. Συγκεκριμένα, σε οποιαδήποτε από τις ως άνω περιπτώσεις, η γνωστοποίηση στο κοινό θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε μόνον εάν το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα μπορούσε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, ευλόγως να καταστεί γνωστό στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου¹⁷. Κατ' εμέ, η προϋπόθεση αυτή συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι από την πράξη γνωστοποίησης πρέπει να προκύπτει με αρκούντως *σαφή* τρόπο το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα.

68. *Κατά τρίτον*, από τις αιτιολογικές σκέψεις 16 και 25 του κανονισμού 6/2002 συνάγεται ότι, καθιερώνοντας τον ενιαίο τίτλο του μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, ο νομοθέτης της Ένωσης επιθυμούσε, με σκοπό την ενθάρρυνση της καινοτομίας¹⁸, να προστατεύσει τα σχέδια ή υποδείγματα που εφαρμόζονται ή ενσωματώνονται σε προϊόντα τα

¹⁵ Βλ., για ανάλογη ερμηνεία, Ruhl, O., και Tolkmitt, J., *Gemeinschafts-geschmacksmuster – Taschenkommentar – 3. Auflage*, Wolters Kluwer, Alphen-sur-le-Rhin, 2019, σ. 423.

¹⁶ Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, σχέδιο ή υπόδειγμα είναι «η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει».

¹⁷ Βλ. υποσημείωση 12 των παρουσών προτάσεων.

¹⁸ Γενικώς, θεσπίζοντας ενοποιημένο σύστημα κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να παράσχει αποτελεσματική και ενιαία προστασία στη βιομηχανική αισθητική στο σύνολο του εδάφους των κρατών μελών, προκειμένου να δοθεί στους δημιουργούς κίνητρο για να συμβάλουν στην εγκαθίδρυση της υπεροχής της Ένωσης στον τομέα αυτόν και να ενθαρρυνθούν η καινοτομία, η ανάπτυξη νέων προϊόντων και οι επενδύσεις στην παραγωγή τους. Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 1, 5, 7 και 29 του κανονισμού 6/2002, καθώς και αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Nintendo (C-24/16 και C-25/16, EU:C:2017:724, σκέψη 73), και της 8ης Μαρτίου 2018, DOCERAM (C-395/16, EU:C:2018:172, σκέψη 28).

οποία έχουν σύντομη ζωή στην αγορά¹⁹ και των οποίων οι δημιουργοί επιδιώκουν να εξασφαλίσουν ταχεία και αποτελεσματική προστασία χωρίς την υποχρεωτική τήρηση των διατυπώσεων καταχώρισης.

69. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, εφόσον πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση της προστασίας, τα σχέδια ή υποδείγματα προστατεύονται αυτοδικαίως ως μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα από το χρονικό σημείο της γνωστοποίησής τους στο κοινό, υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 11, παράγραφος 2, προϋποθέσεις, χωρίς άλλες διατυπώσεις.

70. Όπως όμως ορθώς υποστηρίζουν η Ferrari, καθώς και η Τσεχική και η Ιταλική Κυβέρνηση, η επιβολή στους δημιουργούς της απαιτήσεως να γνωστοποιούν χωριστά κάθε μέρος των προϊόντων τους προκειμένου να μπορούν να τύχουν ειδικής προστασίας για τα σχέδια ή τα υποδείγματα των μερών αυτών δεν συνάδει με τον σκοπό της απλότητας και της ταχύτητας ο οποίος, όπως προεκτέθηκε, υπαγόρευσε τη θέσπιση της προστασίας δυνάμει μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος²⁰. Τούτο θα ισοδυναμούσε με εισαγωγή ενός φορμαλιστικού στοιχείου στο πλαίσιο ενός καθεστώτος το οποίο θεωρείται ακριβώς απαλλαγμένο τέτοιων τυπικών διατυπώσεων.

71. *Κατά τέταρτον*, η ερμηνεία που προτείνω επιβεβαιώνεται και από την όλη οικονομία του κανονισμού.

72. Συναφώς, η γνωστοποίηση σχεδίου ή υπομνήματος συνεπάγεται, στον κανονισμό 6/2002, δύο έννομες συνέπειες. *Αφενός*, όπως προεκτέθηκε, η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να δημιουργήσει προστασία υπό μορφή μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος. *Αφετέρου*, στο πλαίσιο της εξέτασης των ουσιαστικών προϋποθέσεων χορήγησης της προστασίας που παρέχει το (καταχωρισμένο ή μη καταχωρισμένο) κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, η προγενέστερη γνωστοποίηση σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο είναι πανομοιότυπο ή προκαλεί την ίδια συνολική εντύπωση με εκείνη που προκαλεί το σχέδιο ή υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται η προστασία αυτή έχει ως συνέπεια να «αναιρεί» τον νέο (άρθρο 5 του κανονισμού αυτού) ή/και τον ατομικό χαρακτήρα (άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού) αυτού του σχεδίου ή υποδείγματος –και, επομένως, να αποκλείει το ευεργέτημα της προστασίας. Για τους σκοπούς της εξέτασης αυτής, ο ορισμός, στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του ίδιου αυτού κανονισμού, των πράξεων που συνιστούν γνωστοποίηση είναι ανάλογος με τον ορισμό που απαντά στο άρθρο του 11, παράγραφος 2²¹. Ειδικότερα, οι δύο αυτές διατάξεις περιέχουν το ίδιο κριτήριο, της γνώσεως των ειδικευμένων κύκλων²². Επομένως, ελλείψει στοιχείων που να υποδεικνύουν αντίθετη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης, η προϋπόθεση της γνωστοποίησης πρέπει να εκτιμάται με τον ίδιο τρόπο στο πλαίσιο αμφότερων των διατάξεων.

¹⁹ Εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει η Πολωνική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι η προστασία δυνάμει μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος θεσπίστηκε για τα προϊόντα που έχουν σύντομη ζωή στην αγορά –συνήθως αυτά των οποίων η εικόνα μεταβάλλεται γρήγορα ανάλογα με τη μόδα, όπως τα ενδύματα– δεν αποκλείει να τύχει προστασίας στο πλαίσιο αυτό η εικόνα μέρους αυτοκινήτου, όπως της Ferrari FXX K, το οποίο δεν εμπίπτει εκ προοιμίου σε αυτήν την κατηγορία προϊόντος. Επ' αυτού, αρκεί η παρατήρηση ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε περιορισμούς, στον κανονισμό 6/2002, όσον αφορά τα είδη προϊόντων των οποίων η εικόνα μπορεί να τύχει προστασίας ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

²⁰ Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Karen Millen Fashions (C-345/13, EU:C:2014:2013, σκέψη 42).

²¹ Το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 ορίζει τα εξής: «Για την εφαρμογή των άρθρων 5 και 6, ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι έχει [γνωστοποιηθεί] στο κοινό αν έχει δημοσιευθεί [...] ή έχει εκτεθεί, έχει χρησιμοποιηθεί στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), κατά περίπτωση, εκτός εάν τα γεγονότα αυτά λογικά δεν θα ήταν δυνατόν να γίνουν γνωστά κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της [Ένωσης]. [...]»

²² Η μόνη διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι το κριτήριο αυτό διατυπώνεται αρνητικά στην πρώτη διάταξη και θετικά στη δεύτερη.

73. Όπως όμως υποστηρίζει η Ferrari, εάν το Δικαστήριο αποφανθεί, στην υπό κρίση υπόθεση, ότι η δημοσίευση, από δημιουργό, φωτογραφίας που απεικονίζει προϊόν στο σύνολό του δεν επέχει θέση γνωστοποίησης του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού, παρότι οι ειδικευμένοι κύκλοι μπορούσαν ευλόγως να λάβουν γνώση της φωτογραφίας αυτής και παρότι το σχέδιο ή υπόδειγμα είναι σαφώς προσδιορίσιμο στην εικόνα, τούτο θα έχει ως συνέπεια να μπορεί ένας τρίτος να ζητήσει, εκ των υστέρων, ο ίδιος την προστασία του ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος. Συγκεκριμένα, η αρχική δημοσίευση δεν θα θεωρείται, κατά την ερμηνεία αυτή, προγενέστερη γνωστοποίηση που «αναιρεί» τον νέο χαρακτήρα και εμποδίζει τον νεωτερισμό, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Η ερμηνεία αυτή δεν θα ενθάρρυνε την *καινοτομία* στον τομέα των σχεδίων και υποδειγμάτων, όπως διαλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού αυτού, αλλά την *αντιγραφή* υφιστάμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων²³.

74. Αντιθέτως, και *κατά πέμπτον*, δεν με πείθει η εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, με την οποία συντάσσονται η Mansory Design, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, ότι η ανωτέρω ερμηνεία προσκρούει στις απαιτήσεις της ασφάλειας δικαίου. Κατά την άποψη αυτή, η οποία εκτέθηκε ήδη στο σημείο 54 των παρουσών προτάσεων, εάν η γνωστοποίηση της εικόνας ενός αυτοκινήτου στο σύνολό του είχε ως αποτέλεσμα τη γένεση δικαιωμάτων μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος επί μερών ή συστατικών αυτού, όπως ο προφυλακτήρας, οι προβολείς κ.λπ., οι οικονομικοί φορείς θα δυσκολεύονταν να προσδιορίσουν ποιο είναι το αντικείμενο της προστασίας που αξιώνει ο δημιουργός. Η αβεβαιότητα αυτή θα μπορούσε να αποθαρρύνει την καινοτομία.

75. Εξυπακούεται ότι, από πραγματικής απόψεως, συμφωνώ ότι η χωριστή γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους προϊόντος θα παρείχε μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου, τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τον δημιουργό του οικείου σχεδίου ή υποδείγματος. Επομένως, οι δημιουργοί είναι ελεύθεροι να προβαίνουν σε τέτοια χωριστή γνωστοποίηση. Στην υπό κρίση υπόθεση, η Ferrari, εάν είχε ενεργήσει έτσι, θα μπορούσε να αποδείξει ευχερέστερα ότι οι ειδικευμένοι κύκλοι ήταν ευλόγως σε θέση να λάβουν γνώση του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002²⁴.

76. Εντούτοις, η επιβολή στους δημιουργούς, χάριν της ασφάλειας δικαίου υπέρ των τρίτων, της υποχρέωσης να προβαίνουν σε τέτοια χωριστή γνωστοποίηση θα ισοδυναμούσε, κατά τη γνώμη μου, με διατάραξη της ισορροπίας που επιδίωξε να επιτύχει ο νομοθέτης της Ένωσης στο πλαίσιο του καθεστώτος του μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υπομνήματος, το οποίο συνεπάγεται, *εκ φύσεως*, χαμηλότερο επίπεδο ασφαλείας σε σχέση με εκείνο που προκύπτει από το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

77. Όπως προεκτέθηκε δε, το γεγονός ότι τα μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα δεν αποτελούν, εξ ορισμού, αντικείμενο αιτήσεως καταχώρισης συνεπάγεται αναπόφευκτα κάποιον βαθμό ανασφάλειας δικαίου για τους τρίτους. Στον τομέα αυτόν, οι οικονομικοί φορείς δεν διαθέτουν, όπως συμβαίνει με τα καταχωρισμένα σχέδια ή υποδείγματα, δημόσιο μητρώο ώστε να μπορούν να ενημερώνονται, με σαφή και ακριβή τρόπο, για τα δικαιώματα που

²³ Στην πράξη, η ερμηνεία αυτή θα υποκινούσε τους οικονομικούς φορείς να εξετάζουν διεξοδικά, για παράδειγμα, τις εικόνες προϊόντων που δημοσιεύονται στα ειδικευμένα περιοδικά, σε αναζήτηση σχεδίων ή υποδειγμάτων μερών προϊόντων και, ενδεχομένως, να ζητούν οι ίδιοι την καταχώριση των εικόνων αυτών ως κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων.

²⁴ Με άλλα λόγια, η ειδική γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους προϊόντος μπορεί να συνιστά *πρακτικό* μέσο, προκειμένου ο δημιουργός να διασφαλίσει ότι οι ειδικευμένοι κύκλοι λαμβάνουν γνώση του συγκεκριμένου σχεδίου ή υποδείγματος.

υφίστανται επί κάθε σχεδίου ή υποδείγματος²⁵. Επομένως, η έλλειψη καταχώρισης δυσχεραίνει τον εκ των προτέρων προσδιορισμό του ακριβούς αντικείμενου της διεκδικούμενης προστασίας²⁶. Συχνά στην πράξη ο δημιουργός θα διευκρινίσει αν διεκδικεί την προστασία της συνολικής εικόνας του επίμαχου προϊόντος ή μόνον της εικόνας μέρους του προϊόντος αυτού μόνο στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας²⁷.

78. Σε αντιστάθμισμα, χαμηλώνει το επίπεδο προστασίας και, επομένως, ασφάλειας δικαίου και για τον δημιουργό. Αφενός, η προστασία που παρέχεται στον δικαιούχο μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος έχει περιορισμένη εμβέλεια, όπως ορθώς επισήμανε η Ferrari. Από ουσιαστικής απόψεως, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, ο δικαιούχος προστατεύεται *μόνον* κατά της δημιουργίας «αντιγράφου» του σχεδίου ή υποδείγματός του²⁸.

79. Αφετέρου, η διάρκεια της παρεχόμενης από το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα προστασίας είναι σχετικά βραχεία, δεδομένου ότι περιορίζεται σε τρία έτη από την πρώτη γνωστοποίηση στο κοινό του οικείου σχεδίου ή υποδείγματος, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002²⁹.

80. Θεωρώ, πάντως, ότι δεν πρέπει να υπερεκτιμηθούν οι κίνδυνοι τους οποίους συνεπάγεται για την ασφάλεια δικαίου και την καινοτομία η προτεινόμενη ερμηνεία κατά την οποία η γνωστοποίηση στο κοινό του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να εμπεριέχει τη γνωστοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού.

81. Συγκεκριμένα, αφενός, όπως προεκτέθηκε στα σημεία 64 έως 67 των παρουσών προτάσεων, το κριτήριο της γνώσης των ειδικευμένων κύκλων προϋποθέτει ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα του μέρους προϊόντος είναι *σαφώς προσδιορισίμο* κατά τη γνωστοποίηση του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος του προϊόντος, και τούτο μειώνει τον κίνδυνο ανασφάλειας δικαίου.

82. Αφετέρου, όσον αφορά την καινοτομία, πέραν όσων προεκτέθηκαν στο σημείο 73 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 6/2002, η χρήση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος

²⁵ Βλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, Mast-Jägermeister κατά EUIPO (C-217/17 P, EU:C:2018:534, σκέψεις 52 έως 54). Το ακριβές αντικείμενο της προστασίας που παρέχει το καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα πρέπει να προσδιορίζεται με σαφήνεια κατά την καταχώρισή του. Επομένως, ακόμη και αν το ζήτημα αυτό δεν ασκεί επιρροή για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, κατά τη γνώμη μου, λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 35 και 36 του κανονισμού 6/2002, που αφορούν την καταχώριση σχεδίου ή υποδείγματος, στον ενικό αριθμό, αποκλείεται αίτηση καταχώρισης για το συνολικό σχέδιο ή υπόδειγμα προϊόντος να μπορεί να ισχύει επίσης, παρεμπιπτόντως, για το σχέδιο ή υπόδειγμα μέρους του προϊόντος αυτού, όπως άλλωστε υπογράμμισε και το αιτούν δικαστήριο. Επιπλέον, το άρθρο 37 του κανονισμού αυτού ρυθμίζει ρητώς την περίπτωση πολλαπλής αιτήσεως.

²⁶ Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Karen Millen Fashions (C-345/13, EU:C:2014:2013, σκέψη 43).

²⁷ Προς τούτο, ο ενάγων μπορεί, ενδεχομένως, να επισημάνει, στην εικόνα την οποία προσκομίζει προς στήριξη του αιτήματός του, το διεκδικούμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, με χρώματα, αντιθέσεις, βέλη ή ακόμη γραμμές που να το οριοθετούν. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα τόσο στο δικαστήριο όσο και στον εναγόμενο να αντιληφθούν ευχερώς το ακριβές αντικείμενο της διεκδικούμενης προστασίας. Το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 ορίζει επ' αυτού ότι, στο πλαίσιο αγωγής παραποίησης/απομίμησης, προκειμένου να επωφεληθεί του τεκμηρίου εγκυρότητας του προβαλλόμενου μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος, ο ενάγων οφείλει να προσδιορίσει σε τι συνίσταται ο ατομικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου σχεδίου ή υποδείγματος. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί, ακριβώς, ότι η προϋπόθεση αυτή «υπαγορεύεται από την ανάγκη, όσον αφορά [αυτή την κατηγορία σχεδίων ή υποδείγμάτων], να καθορίζεται [...] το συγκεκριμένο αντικείμενο της [διεκδικούμενης προστασίας]» [απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Karen Millen Fashions (C-345/13, EU:C:2014:2013, σκέψη 43)].

²⁸ Συγκριτικά, το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει προστασία κατά κάθε «χρήσης», όπως η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Συναφώς, από την αιτιολογική σκέψη 21 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε, επομένως, την πρόθεση να παράσχει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου σε αυτό το είδος σχεδίου ή υποδείγματος σε σχέση με το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα.

²⁹ Αντιθέτως, βάσει του άρθρου 12 του κανονισμού 6/2002, η προστασία καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος μπορεί να εκτείνεται, κατ' ανώτατο όριο, σε 25 έτη από την κατάθεση της αιτήσεως.

από τρίτο χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου δεν θεωρείται ότι απορρέει από «αντίγραφο» του σχετικού σχεδίου ή υποδείγματος «εάν το αντίγραφο προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία δημιουργού για τον οποίο εύλογο είναι να θεωρείται ότι δεν γνώριζε [αυτό] το σχέδιο ή το υπόδειγμα».

83. Επομένως, οι δημιουργοί μπορούν να συνεχίσουν να καινοτομούν χωρίς να ανησυχούν για εκ παραδρομής προσβολές μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι δημιουργούν σχέδια ή υποδείγματα που προκαλούν συνολική εντύπωση πανομοιότυπη με εκείνη προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο γνωστοποιήθηκε προγενέστερα³⁰, οι δημιουργοί θα μπορούν να αποδείξουν ότι ενήργησαν καλόπιστα³¹ και, επομένως, να απαλλαγούν από κάθε ευθύνη.

84. Τέλος, η ερμηνεία που προτείνεται στις παρούσες προτάσεις δεν αναιρείται επίσης, κατά τη γνώμη μου, ούτε από το επιχείρημα που προέβαλαν η Mansory Design, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, ότι δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί, με βάση φωτογραφία στην οποία εμφανίζεται όχι μόνον το σχέδιο ή υπόδειγμα του μέρους προϊόντος του οποίου διεκδικείται η προστασία, αλλά και η συνολική εικόνα του προϊόντος αυτού, αν το συγκεκριμένο σχέδιο ή υπόδειγμα πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις προστασίας του ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

85. Είναι αληθές, όπως έχουν κρίνει τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο αιτήσεων για την κήρυξη ακυρότητας καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων³², ότι προκειμένου να κριθεί ο νέος και ο ατομικός χαρακτήρας του προβαλλόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, αυτό πρέπει να μπορεί να υποβληθεί, με αξιόπιστο τρόπο, σε σύγκριση με το προγενέστερο σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο επικαλείται ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας. Για τον σκοπό αυτόν, είναι απαραίτητο να υπάρχει εικόνα του προγενέστερου σχεδίου ή υποδείγματος βάσει της οποίας αυτό να μπορεί να προσδιοριστεί επακριβώς και με βεβαιότητα. Επομένως, ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας πρέπει να προσκομίζει μία ή πλείονες ακριβείς και πλήρεις αναπαραγωγές του σχεδίου ή υποδείγματος³³. Ομοίως, η ποιότητα της αναπαραγωγής του προβαλλόμενου σχεδίου ή υποδείγματος πρέπει να καθιστά εφικτή την ευκρινή παρουσίαση όλων των λεπτομερειών του αντικειμένου για το οποίο ζητείται προστασία³⁴.

86. Εντούτοις, κατ' εμέ, φωτογραφία η οποία αναπαράγει την εικόνα προϊόντος στο σύνολό του παρέχει τη δυνατότητα πραγματοποίησης της σύγκρισης αυτής, όσον αφορά το σχέδιο ή υπόδειγμα μέρους του προϊόντος αυτού, σε περίπτωση που, όπως προεκτέθηκε στα σημεία 64 έως 66 των παρουσών προτάσεων, τα χαρακτηριστικά του σχεδίου ή υποδείγματος είναι *ευκρινώς ορατά* στη φωτογραφία. Όποιος παρατηρεί μια τέτοια εικόνα μπορεί να αντιληφθεί

³⁰ Βλ. άρθρο 10 του κανονισμού 6/2002, καθώς και σημεία 94 και 95 των παρουσών προτάσεων.

³¹ Διευκρινίζεται ότι το βάρος απόδειξης του γεγονότος ότι η αμφισβητούμενη χρήση είναι αποτέλεσμα «αντιγράφου» μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος φέρει ο δικαιούχος του, ενώ ο εναγόμενος πρέπει να αποδείξει ότι η χρήση αυτή «προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία». Βλ. απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, H. Gautzsch Großhandel (C-479/12, EU:C:2014:75, σκέψη 41).

³² Βλ. άρθρα 24 επ. του κανονισμού 6/2002. Από το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι, όσον αφορά μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, ο δικαστής εξετάζει την τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων χορήγησης της προστασίας σε περίπτωση ανταγωγής ασκούμενης από τον εναγόμενο στο πλαίσιο αγωγής λόγω προσβολής του σχετικού κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

³³ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Easy Sanitary Solutions και EUIPO κατά Group Nivelles (C-361/15 P και C-405/15 P, EU:C:2017:720, σκέψεις 64 και 65), και της 24ης Οκτωβρίου 2019, Atos Medical κατά EUIPO – Andreas Fahl Medizintechnik-Vertrieb (Ιατρικά επιθέματα) (T-559/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:758, σκέψεις 40 και 43).

³⁴ Βλ., όσον αφορά τις αιτήσεις καταχώρισης σχεδίων ή υποδειγμάτων, άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΚ) 2245/2002 της Επιτροπής, της 21ης Οκτωβρίου 2002, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 2002, L 341, σ. 28), και απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, Mast-Jägermeister κατά EUIPO (C-217/17 P, EU:C:2018:534, σκέψεις 47 έως 55).

ποιο είναι το σχέδιο ή υπόδειγμα, να εντοπίσει τυχόν αισθητικές ή διακοσμητικές διαφορές του σε σχέση με προγενέστερο σχέδιο ή υπόδειγμα και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να εκτιμήσει τον νέο και ατομικό χαρακτήρα του. Αντιθέτως, τούτο δεν συμβαίνει όταν η αναπαραγωγή είναι πολύ μικρού μεγέθους ή κακής ποιότητας ή το σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου διεκδικείται η προστασία αποκρύπτεται εν μέρει από άλλο στοιχείο³⁵.

87. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η γνωστοποίηση στο κοινό του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος, όπως της εικόνας αυτοκινήτου, συνεπάγεται επίσης τη γνωστοποίηση στο κοινό του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού, όπως της εικόνας ορισμένων στοιχείων του αμαξώματος του αυτοκινήτου αυτού, εφόσον το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα είναι σαφώς προσδιορίσιμο κατά την πράξη γνωστοποίησης.

B. Επί της δυνατότητας διεκδίκησης προστασίας για το σχέδιο ή υπόδειγμα «μέρους προϊόντος», κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002 (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα)

88. Στην περίπτωση που, όπως προτείνω, το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, να διευκρινιστεί το νομικό κριτήριο το οποίο πρέπει να εφαρμοστεί, στο πλαίσιο της εξέτασης του ατομικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, για τον καθορισμό της συνολικής εντύπωσης που προκαλεί το σχέδιο ή υπόδειγμα συστατικών ενσωματωμένων σε σύνθετο προϊόν, όπως είναι τα στοιχεία του αμαξώματος αυτοκινήτου.

89. Στα σημεία 43 έως 51 των παρούσων προτάσεων εξέθεσα τους λόγους για τους οποίους, κατά τη γνώμη μου, στην υπό κρίση υπόθεση δεν ασκεί επιρροή το ζήτημα αν το μέρος της Ferrari FXX K, της εικόνας του οποίου η εταιρία αυτή διεκδικεί την προστασία ως μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, αποτελείται από «συστατικά» ενσωματωμένα σε «σύνθετο προϊόν». Επομένως, στην παρούσα ενότητα θα εξακολουθήσω να χρησιμοποιώ την έννοια του «μέρους προϊόντος».

90. Για την ορθή κατανόηση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος επιβάλλονται μερικές επεξηγήσεις γενικής φύσης.

91. Όπως προεκτέθηκε στο σημείο 36 των παρούσων προτάσεων, στις ουσιαστικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί το σχέδιο ή υπόδειγμα προκειμένου να τύχει προστασίας ως (καταχωρισμένο ή μη καταχωρισμένο) κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα καταλέγεται ο «ατομικός χαρακτήρας». Κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 6/2002, ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι

³⁵ Αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Mansory Design, η περίπτωση της υποθέσεως της κύριας δίκης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εξομοιωθεί με εκείνη που εξετάστηκε στην απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Easy Sanitary Solutions και EUIPO κατά Group Nivelles (C-361/15 P και C-405/15 P, EU:C:2017:720, σκέψεις 68 και 69). Στην απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν μπορεί να απαιτείται από το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), στο πλαίσιο της σύγκρισης μεταξύ αντιπαρατιθέμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων, να συνδυάσει διάφορα στοιχεία ενός ή περισσότερων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων προκειμένου να διαμορφώσει την πλήρη εικόνα αυτού του σχεδίου ή υποδείγματος, για τον λόγο ότι απόκειται στον αιτούντα την κήρυξη ακυρότητας να προσκομίσει πλήρη αναπαράσταση του προγενέστερου σχεδίου ή υποδείγματος και ότι κάθε ενδεχόμενος συνδυασμός θα ενείχε αναγκαστικά ανακρίβειες. Συγκεκριμένα, εφαρμόζοντας την ερμηνεία που προτείνω, ο δικαστής δεν χρειάζεται να προβεί σε παρακινδυνευμένο συνδυασμό στοιχείων που αναπαριστώνται χωριστά. Πρέπει απλώς και μόνο να εκτιμήσει ένα σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο αναπαράγεται πλήρως και είναι ευκρινώς ορατό, σε μέρος της φωτογραφίας που προσκομίζει ο ενάγων στην αγωγή λόγω προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

παρουσιάζει «ατομικό χαρακτήρα» εάν η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο καταναλωτή³⁶ διαφέρει από τη συνολική εντύπωση την οποία προκαλεί στον ίδιο καταναλωτή κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει γνωστοποιηθεί προγενέστερα στο κοινό.

92. Επομένως, για να κριθεί αν πληρούνται η προϋπόθεση αυτή απαιτείται, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 85 των παρουσών προτάσεων, να γίνει σύγκριση μεταξύ του σχεδίου ή υποδείγματος του οποίου διεκδικείται η προστασία και του προγενέστερου σχεδίου ή υποδείγματος.

93. Όπως προκύπτει από το γράμμα του εν λόγω άρθρου 6, πρόκειται, ακριβέστερα, για σύγκριση των «συνολικών εντυπώσεων» που προκαλούν τα αντιπαρατιθέμενα σχέδια ή υποδείγματα. Με άλλα λόγια, πρέπει να εξακριβωθεί αν αυτά είναι *συνολικά παρόμοια*. Επομένως, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των χαρακτηριστικών τους, χωρίς να είναι δυνατή η αντιπαραβολή μόνον των μερών κάθε σχεδίου ή υποδείγματος. Ως εκ τούτου, οι διαφορές λεπτομερειών, ακόμη και οι σημαντικές διαφορές, οι οποίες επικεντρώνονται όμως σε μέρος μόνον του προβαλλόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, ενδέχεται να μην επαρκούν για να αποδειχθεί ότι αυτό προκαλεί «συνολική εντύπωση» διαφορετική από εκείνη την οποία προκαλεί το προγενέστερο σχέδιο ή υπόδειγμα και, επομένως, για να διαπιστωθεί ο «ατομικός χαρακτήρας» του³⁷.

94. Η ίδια λογική εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, και όσον αφορά την προσβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Συναφώς, το άρθρο 10 του κανονισμού 6/2002 προβλέπει ότι η προστασία που παρέχει το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα «εκτείνεται σε οποιοδήποτε σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο δεν προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφορετική συνολική εντύπωση»³⁸.

95. Επομένως, και στην περίπτωση αυτή, τα αντιπαρατιθέμενα σχέδια ή υποδείγματα πρέπει να συγκρίνονται λαμβανομένης υπόψη της συνολικής εικόνας στην οποία συνίσταται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, χωρίς να είναι δυνατή η αντιπαραβολή ενός μόνο μέρους αυτού του σχεδίου ή υποδείγματος με το αμφισβητούμενο σχέδιο ή υπόδειγμα. Και πάλι, ακόμη και αν το τελευταίο είναι πανομοιότυπο με μέρος του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, ενδέχεται οι «συνολικές εντυπώσεις» τις οποίες προκαλούν τα δύο αυτά σχέδια ή υποδείγματα να διαφέρουν και, επομένως, να μην υφίσταται προσβολή³⁹.

96. Οι περιπτώσεις αυτές είναι πιο πιθανό να επαληθευτούν ιδίως όταν αντικείμενο του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του οποίου διεκδικείται η προστασία είναι *η συνολική εικόνα προϊόντος*. Εάν, για παράδειγμα, δημιουργός έχει καταχωρίσει το συνολικό σχέδιο ή υπόδειγμα

³⁶ Βλ., για τον ορισμό της έννοιας «ενημερωμένος καταναλωτής», αποφάσεις της 20ής Οκτωβρίου 2011, PepsiCo κατά Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:679, σκέψη 59), και της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Easy Sanitary Solutions και EUIPO κατά Group Nivelles (C-361/15 P και C-405/15 P, EU:C:2017:720, σκέψεις 124 και 125).

³⁷ Βλ. αιτιολογική σκέψη 14 του κανονισμού 6/2002, καθώς και Passa, J., *Droit de la propriété industrielle*, τόμος I, 2η έκδ., LGDJ, Παρίσι, 2009, σ. 934. Στο πνεύμα αυτό, κατά πάγια νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου, «ο ατομικός χαρακτήρας ενός σχεδίου ή υποδείγματος προκύπτει από τη διαφορετική συνολική εντύπωση, ή την εντύπωση “καινοφανούς”, που αυτό δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη σε σχέση με οποιοδήποτε προγενέστερο από το σύνολο των υπάρχοντων σχεδίων ή υποδειγμάτων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη διαφορές οι οποίες, καίτοι υπερβαίνουν επουσιώδεις λεπτομέρειες, δεν είναι πάντως αρκετά έντονες ώστε να επηρεάσουν την εν λόγω συνολική εντύπωση, αλλά λαμβανομένων υπόψη των διαφορών οι οποίες είναι αρκετά έντονες ώστε να δημιουργήσουν διαφορετική συνολική εντύπωση» [απόφαση της 17ης Μαΐου 2018, Basil κατά EUIPO – Artex (Καλάθια ποδηλάτου), T-760/16, EU:T:2018:277, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Το Γενικό Δικαστήριο έχει αποφανθεί επίσης ότι η σύγκριση των συνολικών εντυπώσεων που δημιουργούν τα αντιπαρατιθέμενα σχέδια ή υποδείγματα «πρέπει να έχει συνθετικό χαρακτήρα και δεν μπορεί να περιορίζεται στην αναλυτική σύγκριση απαριθμησης ομοιοτήτων και διαφορών» [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2020, Glimarpol κατά EUIPO – Metar (Πνευματικό εργαλείο), T-748/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:321, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

³⁸ Με την επιφύλαξη ότι, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 78 των παρουσών προτάσεων, σε περίπτωση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, ο δικαιούχος προστατεύεται μόνον κατά της δημιουργίας «αντιγράφου», κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002.

³⁹ Βλ. Passa, J., *όπ.π.*, σ. 1004.

κούκλας⁴⁰ και τρίτος εμπορεύεται, χωρίς την άδειά του, υπόδειγμα το οποίο εμφανίζει πλείονες διαφορές αλλά παρόμοιο κεφάλι, η προσβολή ενδέχεται να μην αναγνωριστεί. Πράγματι, αυτή η μερική ομοιότητα δεν θα επαρκεί, κατ' ανάγκην, προς απόδειξη πανομοιότυπων «συνολικών εντυπώσεων».

97. Στο πλαίσιο αυτό, όπως προεκτέθηκε στις παρούσες προτάσεις, ο νομοθέτης της Ένωσης αναγνώρισε στους δημιουργούς τη δυνατότητα να διεκδικούν την προστασία, ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, ενός *ειδικότερου αντικειμένου*, ήτοι της εικόνας «μέρους προϊόντος», κατά το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002⁴¹.

98. Επομένως, για να επανέλθω στο παράδειγμα που μνημονεύθηκε στο σημείο 96 των παρουσών προτάσεων, ο δημιουργός μπορεί να επιλέξει να διεκδικήσει την προστασία της εικόνας μόνον του κεφαλιού της κούκλας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ενισχύει τον βαθμό προστασίας του σχεδίου ή υποδείγματος του συγκεκριμένου «μέρους προϊόντος» και, ως εκ τούτου, μεγιστοποιεί τις πιθανότητες να επιτύχει την αναγνώριση της προσβολής στον βαθμό που το αφορά. Ειδικότερα, αποφεύγει τη σύγκριση των συνολικών εντυπώσεων που προκαλούν τα συνολικά σχέδια ή υποδείγματα των ανταγωνιστικών κουκλών. Λαμβάνεται υπόψη μόνον *η εικόνα του κεφαλιού*, η οποία αποτελεί αντικείμενο του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος. Από τη σύγκριση μόνον της εικόνας των κεφαλιών των κουκλών αναδεικνύεται ξεκάθαρα η προσβολή⁴².

99. Κατά τη γνώμη μου, οι ως άνω επεξηγήσεις θυμίζουν τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι η Ferrari επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, προς στήριξη της αγωγής της λόγω προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, όλως επικουρικός, μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα σχετικό με το σχέδιο της Ferrari FXX K στο σύνολό του⁴³. Εντούτοις, όπως αντιλαμβάνομαι την απόφαση περί παραπομπής, προβαίνοντας σε σύγκριση αυτού του σχεδίου ή υποδείγματος με τη συνολική εικόνα της Mansory Siracusa 4XX⁴⁴, το αιτούν δικαστήριο θεώρησε, κατ' ουσίαν, ότι τα δύο αυτά σχέδια ή υποδείγματα δεν προκαλούν την ίδια «συνολική εντύπωση», κατά την έννοια του άρθρου 10 του κανονισμού 6/2002⁴⁵ –και τούτο παρά τις οπτικές ομοιότητες οι οποίες συνίστανται, μεταξύ άλλων, στο στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα και στο εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα. Επομένως, διεκδικώντας την προστασία ενός μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος επικεντρωμένου στην εικόνα του επίμαχου μέρους της FXX K, η Ferrari επιδιώκει να μεγιστοποιήσει τις πιθανότητες αναγνώρισης, στην προκειμένη περίπτωση, της προσβολής.

⁴⁰ Βλ., για το παράδειγμα αυτό, Passa, J., όπ.π., σ. 1004 και 1115.

⁴¹ Εξάλλου, η Επιτροπή υποστήριξε, ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι αυτό αποτελεί «θεμελιώδη πτυχή» του καθεστώτος των σχεδίων και υποδειγμάτων της Ένωσης.

⁴² Συναφώς, το *μη καταχωρισμένο* κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δημιουργό ευελιξία την οποία δεν του παρέχει το *καταχωρισμένο* κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα. Όσον αφορά το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το αντικείμενο της προστασίας, ήτοι το προβαλλόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, προσδιορίζεται αυστηρά στην αίτηση καταχώρισης (βλ. υποσημείωση 25 των παρουσών προτάσεων). Για να επανέλθω στο ίδιο παράδειγμα, εάν ο δημιουργός επιλέξει να καταχωρίσει όχι το σχέδιο ή υπόδειγμα του κεφαλιού της κούκλας, αλλά το συνολικό σχέδιο ή υπόδειγμα της κούκλας, η προσβολή θα εκτιμηθεί ως προς το τελευταίο αυτό αντικείμενο. Αντιθέτως, στην προαναφερθείσα περίπτωση, ο δημιουργός θα μπορεί να επικαλεστεί μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα συνιστάμενο στην εικόνα του κεφαλιού και μόνον, εφόσον αυτή γνωστοποιήθηκε λιγότερο από τρία έτη νωρίτερα, κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 6/2002, και πληροί, αυτή καθεαυτήν, τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του κανονισμού. Βλ. Passa, J., όπ.π., σ. 1004 και 1115.

⁴³ Βλ. σημείο 25 των παρουσών προτάσεων.

⁴⁴ Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

⁴⁵ Βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων.

100. Υπό το πρίσμα των επεξηγήσεων αυτών, φρονώ ότι, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τίθενται περιορισμοί στη δυνατότητα των δημιουργών να χωρίζουν τη συνολική εικόνα των προϊόντων τους σε περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα «μερών προϊόντος» καθένα εκ των οποίων αποτελεί αντικείμενο χωριστής προστασίας ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν το επίπεδο προστασίας τους.

101. Το ερώτημα αυτό αποκτά μεγαλύτερη σημασία δεδομένου ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα που επικαλέστηκε, κυρίως, η Ferrari επί του μέρους του μοντέλου FXX K, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα και το εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα, είναι *ανυπόστατο*, καθότι το μέρος αυτό δεν εμφανίζει «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή» και οριοθετήθηκε κατά τρόπο αυθαίρετο από την αναιρεσείουσα της κύριας δίκης.

102. Η απόφαση περί παραπομπής περιέχει λιγοστές εξηγήσεις όσον αφορά το νόημα της φράσης «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή». Όπως αντιλαμβάνομαι, πρόκειται για σωρευτικές προϋποθέσεις, προβλεπόμενες στη νομολογία των γερμανικών δικαστηρίων, για τη διεκδίκηση της προστασίας κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος που αφορά την εικόνα «μέρους προϊόντος». Εκτιμώ ότι η προϋπόθεση της «αυτοτέλειας» ανάγεται στο αν η εικόνα του μέρους ξεχωρίζει ή αντιθέτως «χάνεται» ολοκληρωτικά στην εικόνα του συνολικού προϊόντος. Η προϋπόθεση της «συνοχής» αφορά το αν το διεκδικούμενο μερικό σχέδιο ή υπόδειγμα συνιστά ολοκληρωμένο σύνολο. Συγκεκριμένα, στην υπό κρίση υπόθεση, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο θεώρησε «αυθαίρετη» την οριοθέτηση στην οποία προέβη η Ferrari, για τον λόγο ότι η εταιρία αυτή δεν περιέλαβε τους προβολείς και το πλαϊνό άκρο της αεροτομής της FXX K –στοιχεία που συνιστούν, κατ' αυτό, τα «μάτια» και τη «γνάθο», αντιστοίχως, του αυτοκινήτου αυτού, για να χρησιμοποιήσω τη μεταφορά των «χαρακτηριστικών του προσώπου» που μνημόνευσε η Ferrari⁴⁶. Τελικά, σκοπός των προϋποθέσεων αυτών είναι να διαπιστωθεί αν η εικόνα του μέρους προϊόντος του οποίου διεκδικείται η προστασία δημιουργεί «συνολική εντύπωση ανεξάρτητη της συνολικής μορφής».

103. Επομένως, στην υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να κριθεί αν, προκειμένου να μπορέσει να αποτελέσει αντικείμενο χωριστού κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, άλλου από εκείνο που προστατεύει, ενδεχομένως, τη συνολική εικόνα του προϊόντος αυτού, η εικόνα μέρους προϊόντος πρέπει να εμφανίζει όντως αυτήν την «αυτοτέλεια» και τη «συνοχή».

104. Κατά τη γνώμη μου, η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν βρίσκεται στην ερμηνεία της έννοιας του «ατομικού χαρακτήρα» κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 6/2002. Τούτο διότι η έννοια αυτή δεν ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ του σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος και των σχεδίων ή υποδειγμάτων των μερών από τα οποία αποτελείται, αλλά, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 92 των παρουσών προτάσεων, τη σχέση μεταξύ αυτών των σχεδίων ή υποδειγμάτων και άλλων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων. Επομένως, η εν λόγω έννοια δεν ασκεί επιρροή κατά την εξέταση του ζητήματος αν, εντός της Ferrari FXX K, η εικόνα του προβαλλόμενου μέρους, το οποίο αποτελείται, μεταξύ άλλων, από το στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα και το εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα, μπορεί να συνιστά σχέδιο ή υπόδειγμα «μέρους προϊόντος», κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, χωριστό από το συνολικό σχέδιο ή υπόδειγμα του αυτοκινήτου αυτού.

⁴⁶ Βλ. σημείο 23 των παρουσών προτάσεων. Αντιστρόφως, αν το αντιλαμβάνομαι σωστά, το ψυγείο κινητήρα αυτοκινήτου, για παράδειγμα, ως ολοκληρωμένο σύνολο, θα εμφάνιζε τη «συνοχή» αυτή.

105. Αντιθέτως, κατ' εμέ, η απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει να αναζητηθεί στον ίδιο τον ορισμό της έννοιας του «σχεδίου ή υποδείγματος», στο άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002.

106. Υπενθυμίζεται ειδικότερα ότι ο ορισμός αυτός αναφέρεται στην «εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει».

107. Από τον ορισμό αυτόν μπορούν να αντληθούν πλείονα κριτήρια. Δεδομένου ότι η έννοια του «μέρους προϊόντος» δεν διευκρινίζεται στον ορισμό, πρέπει να ερμηνευθεί, κατά το σύνηθες νόημά της στην καθομιλουμένη⁴⁷, ως τμήμα του «συνόλου», όπου σύνολο είναι ολόκληρο το προϊόν. Εξάλλου, προκειμένου να προστατεύεται ως σχέδιο ή υπόδειγμα, το τμήμα αυτό πρέπει να έχει εικόνα, ήτοι, εξ ορισμού, να είναι *ορατό*⁴⁸. Επιπλέον, όπως υποστηρίζει η Ferrari, το τμήμα αυτό πρέπει να οριοθετείται από *ιδιαίτερες γραμμές, περιγράμματα, χρώματα, σχήματα ή υφή*.

108. Θα πρέπει στα κριτήρια αυτά το Δικαστήριο να προσθέσει εκείνα που αφορούν την «αυτοτέλεια» και τη «συνοχή» τα οποία προτείνει το αιτούν δικαστήριο;

109. Είναι αληθές ότι, στην απόφαση Buck-Chemie κατά EUIPO – Henkel (Σύστημα καθαρισμού για W.C.)⁴⁹, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη κριτήρια πολύ παρεμφερή με αυτά που προτείνονται ανωτέρω.

110. Στην υπόθεση εκείνη, η επιχείρηση είχε καταθέσει αίτηση καταχώρισης σχεδίου ή υποδείγματος μέρους συστήματος καθαρισμού για W.C., το οποίο αντιστοιχούσε στις τέσσερις μπάλες απορρυπαντικού που περιέχονταν στο σύστημα αυτό. Ανταγωνιστής υπέβαλε αίτηση κήρυξης ακυρότητας αυτού του σχεδίου ή υποδείγματος, λόγω, μεταξύ άλλων, της έλλειψης νέου και ατομικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας είχε προσκομίσει ως προγενέστερα σχέδια ή υποδείγματα, ειδικότερα, την εικόνα από τέσσερις ευθυγραμμισμένες μπάλες, αυθαίρετα επιλεγμένες από τη φωτογραφία μιας πισίνας με μπάλες που τις περιείχε μαζί με δεκάδες άλλες, καθώς και την εικόνα μιας σειράς από μπάλες, η οποία προερχόταν από τη συνολική εικόνα μιας σπαζοκεφαλιάς. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι αυτά τα μοντέλα ή υποδείγματα ήταν *ανυπόστατα*, εκτιμώντας ότι τα προβαλλόμενα «μέρη προϊόντος» δεν είχαν «αυτοτελή χαρακτήρα» και δεν ήταν δυνατόν «να διαχωριστούν από τη συνολική εντύπωση που προκαλεί το προϊόν όπως γίνεται αντιληπτό στο σύνολό του»⁵⁰.

111. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι, «προκειμένου να συνιστούν αυτοτελές σχέδιο ή υπόδειγμα, χωριστό από εκείνο του κύριου προϊόντος, τα κρίσιμα στοιχεία *πρέπει να αναδεικνύονται ιδιαιτέρως ώστε το κύριο προϊόν να μη γίνεται αντιληπτό ως ένα όλον*» (η υπογράμμιση δική μου). Αντιθέτως, η σειρά από μπάλες η οποία προερχόταν από την εικόνα

⁴⁷ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Acacia και D'Amato (C-397/16 και C-435/16, EU:C:2017:992, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁸ Εάν το μέρος προϊόντος είναι συστατικό σύνθετου προϊόντος, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο γ', του κανονισμού 6/2002, η εικόνα του συστατικού αυτού πρέπει, επιπλέον, να είναι ορατή «κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος».

⁴⁹ Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2018 (T-296/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:823).

⁵⁰ Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2018 (Σύστημα καθαρισμού για W.C.) (T-296/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:823, σκέψεις 51 και 52).

της σπαζοκεφαλιάς που προσκόμισε ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας αποτελούσαν «αναπόσπαστο μέρος του συνόλου του απεικονιζόμενου παιγνίου και της εικόνας του» και δεν «αναδεικνύονταν ειδικώς»⁵¹.

112. Εντούτοις, είμαι επιφυλακτικός ως προς την καθιέρωση, μέσω νομολογιακής ερμηνείας και σε έναν τομέα τόσο ευαίσθητο όσο είναι αυτός του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, κριτηρίων που δεν προβλέπονται ρητώς, όπως είναι η «αυτοτέλεια» και η «συνοχή», για την οριοθέτηση των μερών προϊόντος των οποίων η εικόνα μπορεί να τύχει ειδικής προστασίας.

113. Όπως υποστήριξαν, κατ' ουσίαν, η Ferrari και η Τσεχική και η Ιταλική Κυβέρνηση, πέραν του ότι τα κριτήρια αυτά δεν προβλέφθηκαν από τον νομοθέτη της Ένωσης, δυσκολεύομαι να αντιληφθώ με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να ενισχύσουν το επίπεδο της ασφάλειας δικαίου. Συγκεκριμένα, υπό ποιες περιστάσεις θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα μέρους προϊόντος πληροί τις απαιτήσεις «αυτοτέλειας» και «συνοχής»;

114. Παρατηρώ ειδικότερα επ' αυτού ότι, κατά το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, το «μέρος προϊόντος» μπορεί να περιορίζεται στη διακόσμηση του προϊόντος. Διερωτώμαι, επομένως, για τον τρόπο εφαρμογής των ως άνω κριτηρίων στην περίπτωση αυτή. Ομοίως, στο παράδειγμα της κούκλας που προεκτέθηκε στο σημείο 96 των παρουσών προτάσεων, σε ποιον βαθμό η εικόνα του κεφαλιού της κούκλας αυτής θα εμφάνιζε «συνοχή» και «αυτοτέλεια» σε σχέση με την εικόνα του υπόλοιπου σώματος της κούκλας; Θα πρέπει να είναι η εκτίμηση διαφορετική αναλόγως του αν πρόκειται για υπόδειγμα τύπου Barbie ή για υπόδειγμα ρωσικής φωλιασμένης κούκλας; Και τι θα έπρεπε να ισχύει για τα στοιχεία αμαξώματος αυτοκινήτου; Στην πραγματικότητα, το στοιχείο αυτό δεν είναι ποτέ αυτοτελές ως προς το υπόλοιπο αμάξωμα, δεδομένου ότι συμβάλλει στην αισθητική του.

115. Τούτου λεχθέντος, όπως δείχνει χαρακτηριστικά η υπόθεση Buck-Chemie κατά EUIPO – Henkel (Σύστημα καθαρισμού για W.C.)⁵², είναι δυνατόν να υποβληθούν στον εξεταστή ή στον δικαστή όλως αυθαίρετες οριοθετήσεις μερών προϊόντος.

116. Εντούτοις, φρονώ ότι η λύση για να αντιμετωπιστούν τέτοιες αυθαίρετες απόπειρες δεν έγκειται στην καθιέρωση πρόσθετων κριτηρίων, αλλά απλώς και μόνο στην αυστηρή εφαρμογή, από τον εξεταστή ή τον δικαστή, των κριτηρίων που προκύπτουν από τον ορισμό του «σχεδίου ή υποδείγματος» κατά το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002. Ειδικότερα, όπως επισήμανα στο σημείο 107 των παρουσών προτάσεων, το μέρος προϊόντος πρέπει να οριοθετείται από την ιδιαίτερη εικόνα του – γραμμές, περιγράμματα, χρώμα κ.λπ.⁵³. Εν ολίγοις, πρέπει να υπάρχει ένα σχέδιο ή υπόδειγμα προσδιορίσιμο ως τέτοιο το οποίο να είναι δυνατόν να αξιολογηθεί, αυτό καθεαυτό, ως προς τις προϋποθέσεις χορήγησης της προστασίας. Μπορώ, επομένως, να συμφωνήσω με την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου ότι η εικόνα του μέρους πρέπει να είναι ικανή να προκαλεί, αυτή καθεαυτήν, «συνολική εντύπωση» και δεν πρέπει, συνεπώς, να «χάνεται» ολοκληρωτικά στη συνολική εικόνα του προϊόντος. Κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου το αντικείμενο δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό αυτό θα πρέπει να κηρύσσεται άκυρο⁵⁴ – ή, ακριβέστερα, *ανυπόστατο*.

⁵¹ Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2018 (Σύστημα καθαρισμού για W.C.) (T-296/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:823, σκέψη 52). Βλ. επίσης, για ανάλογη συλλογιστική, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2013, Merlin κ.λπ. κατά ΓΕΕΑ – Dusyma (Παίγνια) (T-231/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:560, σκέψεις 34 και 35).

⁵² Απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2018 (T-296/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:823).

⁵³ Εντούτοις, όπως υποστηρίζει η Ferrari, το μέρος δεν χρειάζεται να είναι «διαρθρωτικά ανεξάρτητο» από το προϊόν.

⁵⁴ Βλ. άρθρο 25, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002.

117. Θεωρώ, γενικώς, ότι ο εξεταστής ή ο δικαστής θα πρέπει να μεριμνούν ώστε να μην καθίσταται δυνατή η διεκδίκηση της προστασίας, ως αυτοτελών κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων, μερών προϊόντος πραγματικά επουσιωδών ή όλως αυθαίρετων. Κατά τα λοιπά, φρονώ ότι, όταν ο δημιουργός χωρίζει τεχνηέντως την εικόνα προϊόντος, με μοναδικό σκοπό να καταστρατηγήσει το κριτήριο της «συνολικής εντύπωσης» που προβλέπεται στα άρθρα 6 και 10 του κανονισμού 6/2002, η συμπεριφορά αυτή τείνει να συνιστά κατάχρηση δικαιώματος⁵⁵.

118. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το εθνικό δικαστήριο είναι εκείνο που θα πρέπει να ελέγξει αν τα μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα τα οποία επικαλείται η Ferrari ανταποκρίνονται στον ορισμό του «σχεδίου ή υποδείγματος» κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, όπως επεξηγήθηκε στα σημεία 107 και 117 των παρούσων προτάσεων. Εντούτοις, κρίνω ότι είναι σκόπιμο να δοθούν ορισμένες χρήσιμες κατευθύνσεις επ' αυτού.

119. Συναφώς, παρατηρώ ότι το μέρος της FXX K του οποίου την προστασία διεκδικεί η Ferrari ως εικόνας μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος και το οποίο αποτελείται από το στοιχείο σε σχήμα «V» στο κάλυμμα κινητήρα, το στοιχείο που προεξέχει, σαν πτερύγιο, στο μέσον του πρώτου στοιχείου και κατά μήκος αυτού (strake), το εμπρόσθιο spoiler που αποτελείται από δύο στρώματα και ενσωματώνεται στον προφυλακτήρα, και τον κατακόρυφο συνδετικό κορμό στη μέση ο οποίος ενώνει το εμπρόσθιο spoiler και το κάλυμμα κινητήρα, είναι τμήμα του αυτοκινήτου αυτού. Το τμήμα αυτό είναι ορατό, όπως διαπίστωσε το αιτούν δικαστήριο. Επιπλέον, οριοθετείται από ιδιαίτερες γραμμές, περιγράμματα, χρώματα και σχήματα. Κλίνω μάλιστα προς το να συμφωνήσω με την άποψη της Ferrari ότι τα διάφορα αυτά στοιχεία μπορούν να γίνουν αντιληπτά ως ενιαίο σύνολο, το οποίο παραπέμπει συνειρμικά με χαρακτηριστικό τρόπο στο εμπρόσθιο μέρος οχήματος της φόρμουλα 1⁵⁶.

120. Εάν το αιτούν δικαστήριο έχει την ίδια γνώμη, θα πρέπει, εν συνεχεία, να εξακριβώσει αν η εικόνα του μέρους προϊόντος του οποίου διεκδικείται η προστασία πληροί, αυτή καθεαυτήν, τις προϋποθέσεις χορήγησης προστασίας ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος. Τα κριτήρια που θα εφαρμοστούν στο πλαίσιο της εκτίμησης των προϋποθέσεων αυτών πρέπει να είναι τα ίδια με εκείνα που εφαρμόζονται για κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα. Ειδικότερα, προκειμένου να διερευνηθεί ποια είναι η συνολική εντύπωση που προκαλεί το σχέδιο ή υπόδειγμα μέρους προϊόντος –με σκοπό να κριθεί ο «ατομικός χαρακτήρας» ή η ύπαρξη προσβολής– πρέπει να ληφθεί υπόψη η εικόνα μόνον του μέρους αυτού, ανεξαρτήτως της συνολικής εντύπωσης που προκαλεί το προϊόν στο σύνολό του.

121. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι συνιστά «εικόνα [...] μέρους προϊόντος», η οποία μπορεί, κατά τη διάταξη αυτή, να τύχει προστασίας ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, ένα ορατό τμήμα προϊόντος το οποίο οριοθετείται από ιδιαίτερες γραμμές, περιγράμματα, χρώματα, σχήματα ή υφή. Κατά την εξέταση αυτή, δεν συντρέχει λόγος εφαρμογής πρόσθετων κριτηρίων όπως η «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή».

⁵⁵ Υπενθυμίζεται ότι η απαγόρευση κατάχρησης δικαιώματος αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη τέτοιας καταχρηστικής πρακτικής, απαιτείται, αφενός μεν, η συνδρομή ενός συνδυασμού αντικειμενικών περιστάσεων από τις οποίες να προκύπτει ότι, παρά την τυπική τήρηση των όρων που προβλέπει η νομοθεσία της Ένωσης, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη νομοθεσία αυτή σκοπός, αφετέρου δε η ύπαρξη ενός υποκειμενικού στοιχείου, το οποίο συνίσταται στη βούληση του ενδιαφερομένου να αποκομίσει όφελος από τη νομοθεσία της Ένωσης δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες προκειμένου να αντλήσει το όφελος αυτό. Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Altun κ.λπ. (C-359/16, EU:C:2017:850, υποσημείωση 45).

⁵⁶ Βλ. σημείο 23 των παρούσων προτάσεων.

V. Πρόταση

122. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) ως εξής:

- 1) Το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, έχει την έννοια ότι η γνωστοποίηση στο κοινό του συνολικού σχεδίου ή υποδείγματος προϊόντος, όπως της εικόνας αυτοκινήτου, συνεπάγεται επίσης τη γνωστοποίηση στο κοινό του σχεδίου ή υποδείγματος μέρους του προϊόντος αυτού, όπως της εικόνας ορισμένων στοιχείων του αμαξώματος του αυτοκινήτου αυτού, εφόσον το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα είναι σαφώς προσδιορίσιμο κατά την πράξη γνωστοποίησης.
- 2) Το άρθρο 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι συνιστά «εικόνα [...] μέρους προϊόντος», η οποία μπορεί, κατά τη διάταξη αυτή, να τύχει προστασίας ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, ένα ορατό τμήμα προϊόντος το οποίο οριοθετείται από ιδιαίτερες γραμμές, περιγράμματα, χρώματα, σχήματα ή υφή. Κατά την εξέταση αυτή, δεν συντρέχει λόγος εφαρμογής πρόσθετων κριτηρίων όπως η «μορφολογική αυτοτέλεια και συνοχή».